



Ћачки Бисер

Лист Основне школе Ђура Филиповић Плочица

Година XII

Број 12

Мај

2018.

Ко је био Ђура Филиповић

*pour tout le monde !
avons le plaisir de
ce cahier d'entraide
destiné à
qui s'intéressent à la
d'un cahier de collaboration
entre les écoles où l'on apprend
le français.
Qu'est-ce qu'on attend ?
Partons à l'aventure !*

учитељ Бора:
“Свако време носи своје...”

Тема броја:
ШКОЛА - НЕКАД И САД

Почасни гости на Сајму књига:
МИЛОШ ПРОТИВ ВЕТРЕЊАЧА

НАША ШКОЛА: НЕКАД И САД

У претходном броју *Бачког бисера* наши су читаоци имали прилику да се присете неких важних чињеница из историјата школовања у Плочици. Углавном се садашња школа везује за годину 1950., када је основана школа под садашњим именом. Пре тога постојала је шесторазредна непотпуна основна школа. Многи школу у Плочици везују за 1967., када је свечано отворена тада управо саграђена зграда, ова у којој се сада учи. Овогодишњем саставу школске редакције је, међутим, било врло интересно да завири дубље у историју школовања Плочичана. Многи од мештана памте и време пре тога: стару школску зграду које, на жалост, више нема, начина на који се организовала настава у то време, па и неких доживљаја из школских дана пре 1967. или 1950. године. Мало њих је, међутим, пристало да за нашу новину о томе званично (у микрофон) нешто каже, али смо успели да дођемо до неколико „живих речи и сећања” оних који та времена памте.

У овом броју покушаћемо да вам приближимо та времена и да их упоредимо са садашњим. Сматрамо да на тај начин чувамо од заборава једну драгоценост које постанемо свесни обично кад је за то већ сасвим, сасвим касно!



Школски летопис

Некад из наслова овог чланка релативно је, непоуздано и широко, лако ћемо са овим *сад*. *Некад* сеже далеко у прошлост, могуће је и дубље него што смо ухватили, али уводи у причу питање - колико онда говоримо о другом појму из нашег наслова - *наша школа*... Ако је то *некад* сувише далеко, колико може бити наше, а ако није наше, одричемо ли га се олако? Зато у овом тексту покушавамо да школу схватимо као *нашу*, ма колико далека била. Јер у њу су ишли Плочичани. А ми смо исто то. Зато у руке узимамо летопис као главни ослонац за то *некад*...

Летопис школе води се управо од 1976. године.



Фотографија из 1939. Забавиште у Плочици - немачка и српска деца са „забавиљом” Марицом Храсто

Незамењив је осећај имати га у рукама и уронити у неке занимљивости међу бројним, понекад врло сувопарним, подацима које у њему можете наћи: извештаји већа, наставни кадар, бројно стање ученика... Између редова, међутим, у старим фотографијама, исечцима из новина, понеком имену које препознате као свог комшију, пријатеља, бившег наставника или учитеља из млађих дана, крије се богатство које смо желели кроз тему броја овог *Ђачког бисера* да поделимо са читаоцима.

На самом почетку летописа, уметнуто као додатак овој књизи, стоји неколико извода из архивске грађе који сежу много даље у прошлост, у времена о којима не може да сведочи више нико осим тих старих и пожутелих комада папира. А управо тај део води нас даље у прошлост школе која је у Плучици постојала. Понешто од тога имаћете прилику да прочитате у овом броју.

Из летописа...

Из „ДРЖАВНЕ АРХИВЕ ТЕМИШВАРА” - ДОКУМЕНТИ И ПОДАЦИ 1728-1887.

Од објављивања „NORMAL PATENTA” године 1771. приликом првог пописа и уписа школа(.) утврђено је да постоје конфесионалне (школе при Цркви), општинске, државне и приватне. У извештају од 9. марта 1774. године Банатске немачке регименте (...) наводи се да у овом Дистрикту (Округу) немачких школа има поред осталих места и у Плучици. У наставку Извештаја се каже да учитељи свих Немачких школа у Сефкерину, Омољници и Плучици говоре и познају српски језик.

27. маја 1777. године у документу се прецизира да у Плучици постоји уређена основна школа са три учитеља.

(...)

ОСТАЛА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Плучица се први пут помиње 1690. године. Ако се, пак, прихвати теза да „Школа” представља заправо једног учитеља или на самом почетку свештеника који је подучавао читању и писању једног или више других људи, онда се прва Српска школа у Плучици јавља те 1690.(.) да би 1717. године, када је Плучица имала само 13 кућа, односно породица, које су тада бројале од 50 чланова навише, имала школу при Цркви, учитељ је био свештеник. (...)

После овог облика имамо Српску школу. „ШКОЛА” се тада у Плучици(.) и не само у Плучици(.) називала ЈЕДНО ОДЕЉЕЊЕ.

ВАЖАН ПОДАТАК - 1. јуна 1735. зида се ... посебна школска зграда, (...) а подаци су из „Плучичког летописа” (.) преписани 1859. године.

1818. године порушена је „од плетара школа и од набоја друга оправљена где се младеж учи све до 1832. године. Године 1832. порушено је здање од набоја и о трошку политичке општине од доброг материјала подигнута, која постоји 1894.”

Школа је троразредна и до 1893. деца оба пола иду у исти разред. Од 1832. (1932.) женска се деца одвајају од мушке у посебна одељења. За женски децу (...) узме се под закуп једна кућа.

(...)

ЗАБАВИШТЕ од 1924., „забавиља” Марица Храсто.

Ко је био Ђура Филиповић...

Човек са потернице и нежни син

У неким документима човек чије име наша школа носи именује се као Ђура Филипов, у неким као Ђура Филиповић. Студент права у Београду и напредни интелектуалац, у једном периоду свог кратког живота био је и мештанин Плучице. Данашњим генерацијама није довољно блиска биографија овог човека, па сматрамо да би је ваљало поновити у неколико реченица (бар), а предочити ученицима школе и другим мештанима и личност овог великог човека из

неког угла који не стаје у синтагму, данас често схваћену олако - „народни херој”...

Рођен је 12. новембра 1912. године у Долову. Отац Душан погинуо је у Првом светском рату - део биографије који личи на многе биографије људи са наших простора: све су оивичене неким од ратова прохујалих овуда. Остао је са мајком Олгом, која непрестано бди над сином нежног здравља. За њом је из Долова дошао у Плучицу и, живећи ту, постао њен становник.



Ђачки бисер

Социјалиста по идејном опредељењу, по избијању Другог светског рата Ђура Филиповић(ић) постаје и активан у антифашистичкој борби. Због тога за њим неколико пута бива расписивана немачка потерница, а крајем августа 1941. године ухапшен је и одведен у логор „Свилару” у Панчеву, где је испитиван и, због упорног ћутања и неодавања информација које су Немци од њега тражили, пребијан толико свирепом, да је три дана по затварању умро - у „Свилару” је доведен у суботу, умро је у понедељак.

Био је прва жртва фашизма у овом крају. Немци су његово тело сахранили на панчевачком православном гробљу, али је његова мајка после рата његове остатке прећела у Плочицу, где је у порти цркве сахрањен и где му је подигла споменик.

У школском летопису чувају се копије писама Ђуре Филиповића из 1940. године, упућене мајци Олги, из којих се чита нежност и брига за ближње, копија неке врсте сведочанства о завршеној школској години (1925.) и копија једне од немачких потерница.

...Из писма Ђуре Филиповића мајци...

Београд, 15. мај 1940.

Мати,

Примио сам твоје писмо и новац што си ми послала по Кости. Радујем се што сте све



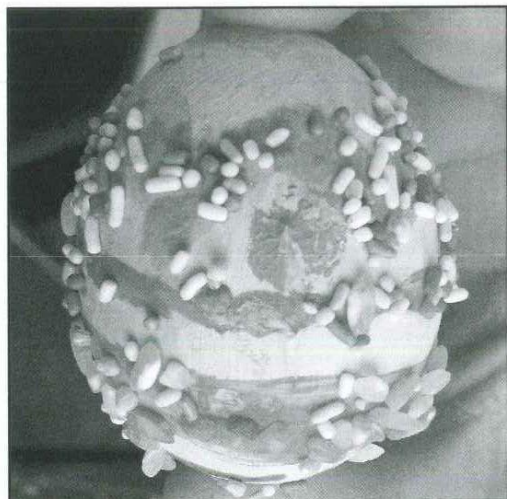
**Ђура Филиповић у Плочици - доле десно;
Фотографија из личне архиве учитељице Бобе,
чији се деда (одмах поред Ђуре) дружио са њим**

здраве. (...) Учим, радим колико могу и то је све. Ви се ништа не брините, јер надам се да ће бити све добро. Пициш ми да детелину нисте продале. Ви сте тамо, па гледајте, радите како саме мислите да је најбоље. Новац немојте да ми шаљете. Није право. Уместо ја вама да шаљем, шаљете ви мени. Ја ћу се ваљда некако провући. Место још нисам добио. Видећемо, јер у вези са ратом, нико не зна како ће даље бити. Очекује се којешта. Али за то се Ти не брини.

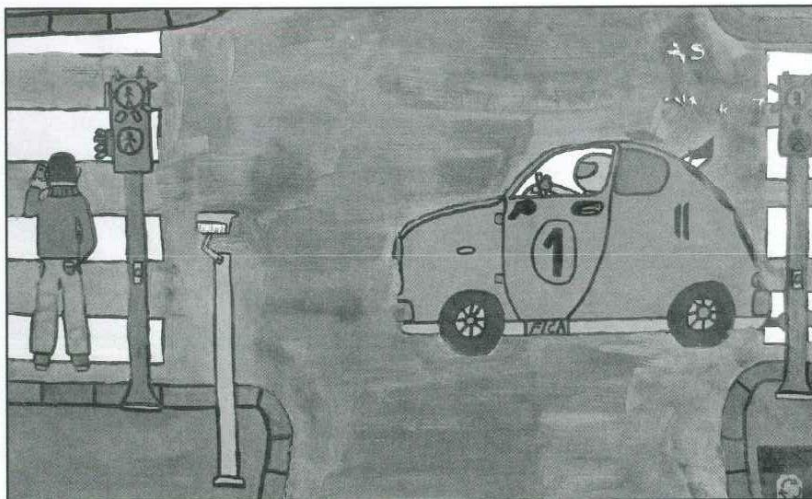
Нисам вам до данас писао јер сам очекивао да дође Добрила, па по њој да вам писмо пошаљем, а Коста ми није јавио да ће да иде у Плочицу.

Све вас поздрављам,

Ђура



**Фарбање јаја - Анастасија
Жђик - 5. разред**



**Рад за ликовно такмичење из саобраћаја
Јован Павлов 7. разред**